

JUNI 2024

POLITIETS BRUG AF KROPSKAMERAER BØR REGULERES VED LOV

Politiets optagelser fra kropskameraer kan dokumentere hændelser og indgå som bevis i sager om unødvendig magtanvendelse. Brugen af kropskameraer griber dog også ind i borgernes ret til privatliv og databeskyttelse. Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at kropskameraer reguleres af lovgivning, der præciserer formål og betingelser for anvendelsen.

I 2024 vil fem politikredse systematisk anvende krops- og hjelmkameraer til forskellige operative opgaver for at indhente mere praktisk erfaring i brugen. Flere politikredse har i 2021 testet kropskameraer, og i dag bruger politiet i nogle tilfælde kropskameraer ved blandt andet indsatser med risiko for konfrontationer.

Institut for Menneskerettigheder vurderer, at kropskameraer kan beskytte både borgere og politibetjente. Brugen vil dog kræve klar lovhjemmel og løbende evaluering.

Optagelser fra politiets kropskameraer risikerer nemlig at gribe ind i retten til privatliv og databeskyttelse. Derfor bør formålet reguleres, så det er tydeligt, hvordan og under hvilke betingelser politiet må anvende kropskameraer.

Rettigheder og retssikkerhed i mødet med politiet

Kropskameraer kan være med til at styrke tilliden til politiet, idet optagelserne kan dokumentere, om politiet har anvendt ulovlig magtanvendelse eller ej. Som sådan vil kropskameraer både kunne beskytte den enkelte politibetjent mod falske anklager og

den enkelte borger mod ulovlig magtanvendelse.

Magtanvendelse, som ikke er strengt nødvendig, kan være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, og staten er forpligtet til at undersøge, om der er sket ulovlig magtanvendelse. Optagelser fra kropskameraer bør efter Institut for Menneskerettigheders vurdering blandt andet kunne indgå som bevismateriale i sager, der rejses ved Den Uafhængige Politiklagemyndighed, som undersøger klager om ulovlig magtanvendelse.

Optagelser fra kropskameraer kan derudover være med til at dokumentere diskriminerende og chikanøse handlinger og ytringer rettet fra eller mod politiet.

Forskning konkluderer ikke entydigt, om brugen af kropskameraer også kan have en forebyggende effekt.

Beskyttelsen af data og retten til privatliv

Politiets kan med kropskameraer optage film af personer, der siden kan identificeres.

Optagelserne udgør som sådan følsomme personoplysninger, der kun må behandles, når det er strengt nødvendigt.

Retten til databeskyttelse gør, at formålet med optagelserne skal fremgå klart, og oplysningerne, som indhentes, skal være relevante for formålet og i øvrigt korrekte.

I praksis betyder det, at kropskameraerne hverken kan være tændt hele tiden eller blive afbrudt midt i et hændelsesforløb.

Principper i retshåndhævelsesloven sætter grænser for optagelserne samt efterfølgende opbevaring og adgang til optagelserne.

Det kan desuden være uforudsigeligt, hvornår og hvor kameraerne bruges. Kameraerne kan nemlig placeres på politibetjentes hjelme, krop eller køretøjer, og ofte vil politiet være i bevægelse, når de bruger kameraerne.

Derfor kan anvendelse af kropskameraer føre til øget og uforudsigelig overvågning af det offentlige rum, hvilket griber ind i retten til privatliv. Der er risiko for, at borgerne dæmper deres brug af ytrings- og forsamlingsfrihed, hvis de føler sig overvåget.

Politiets kropskameraer er i dag hverken automatiserede, fjernbetjente eller knyttet til ansigtsgenkendelsesteknologi. Hvis der kobles ny teknologi til kropskameraer, kan den menneskeretlige vurdering ændre sig.

Anbefalinger

Institut for Menneskerettigheder vurderer, at kropskameraer kan anvendes til gavn for både politi og borgere, hvis der samtidig tages hensyn til retten til privatliv, databeskyttelse, ytrings- og forsamlingsfrihed.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler på den baggrund, at:

- Folketinget og regeringen tager initiativ til at indføre en specifik hjemmel i politi- og retsplejelov om politiets brug af kropskameraer og evaluerer brugen efter en årrække
- politi- og retsplejeloven præciserer formål, hvortil politiet kan benytte kropskameraer og optagelser, og betingelserne herfor.
- optagelser fra kropskameraer stilles uredigeret til rådighed for Den Uafhængige Politiklagemyndighed.